

І.Л. Вежневць

МОДЕЛЬ «КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ» ФРАНЦІЇ ЧАСІВ ЛЮДОВІКА XIV

У статті розглядається початкова модель «культурної дипломатії» Франції XVII століття. На основі сучасних наукових джерел, висвітлено витоки багатовікових традицій та перших кроків інституалізації на шляху обміну культурними цінностями та практиками для налагодження міжнародних відносин. Окреслено вплив політики часів правління Людовіка XIV (1643-1715) на культуру європейської спільноти. Зроблено висновок, що державна політика Людовіка XIV вперше використала культуру і мистецтво як об'єкт і засіб для досягнення цілей зовнішньої політики держави, сприяла створенню привабливого іміджу, популяризації мови як засобу міжнародного спілкування та надмічної броні, моди й культури як сили, що відкриває кордони без бою, сформувала форму етикету, що є невід'ємною частиною європейської культури. Історичний досвід моделі «культурної дипломатії» Франції досліджуваного періоду, полягає у ефективному розв'язанні складних завдань на шляху збереження та зміцнення впливового, провідного характеру на міжнародній арені не лише як могутньої держави, а як осередка науки та мистецтва, що позитивно позначилось на політичній діяльності Франції.

Ключові слова: початкова модель «культурної дипломатії» Франції, зовнішня культурна політика, інституціоналізація, пропаганда, культурні відносини, дипломатія часів Людовіка XIV.

DOI 10.34079/2518-1343-2025-15-30-28-35

Актуальність дослідження. Традиційно культура є ефективним компонентом французької дипломатії, що забезпечує «м'яку могутність» Франції. Протягом століть Франція була визнана дипломатичним центром світового масштабу, державою всесвітнього політичного впливу, каталізатором культурного розвитку, взірцем світової ролі месіанства. Як констатує дослідник цієї проблематики Жан-Мішель Джіан: «культурна політика є, власне, винаходом французької нації» (Djian, 2005, p.9). Від часів правління Людовіка XIV значна увага була зосереджена на формуванні впливової репутації держави, як головного джерела влади на міжнародній арені. Пропаганда серед закордонної спільноти іміджу та політики країни – є одним з найдавніших і найважливіших напрямків діяльності будь-якої держави. Цей цілеспрямований і дуже впливовий напрямок політики лише в XX столітті отримав офіційний термін «культурна дипломатія», завдяки М. Коммінгсу термін увійшов в науковий дискурс (2009), і отримав статус класичного, але «культура не обмежується політичними та географічними кордонами. І саме в цій перспективі наявність обміну конфігурується як необхідність для динамічного характеру культури» (Roche and Pigniau, 1995). Франція є яскравим прикладом держави, яка завдяки цілеспрямованій і ретельно продуманій державній політиці в галузі культури, протягом століть твердо відстоювала і продовжує відстоювати не тільки свою «культурну винятковість», а і економічні та політичні інтереси, саме тому її культурними надбаннями століттями захоплювалися у різних частинах світу.

У багатьох дослідженнях (французьких, англійських і американських) зовнішня політика Людовіка XIV висвітлена як агресивна, абсолютистська, направлена на розширення й подовження французького кордону на півночі і сході з метою досягнення безпеки, яка мала успіх, а після досягнення Німвегенського миру Франція посилила впровадження цієї концепції з подвійною силою. У Голландській війні Франція показала себе досить сильною у військовому та економічному відношенні. Протягом багатьох років вона протистояла міцній європейській коаліції, але політика влади Людовіка XIV була, нажаль, важливіше економічних і соціальних міркувань, тому наслідки політики абсолютизму призвели до значних фінансових і навіть дипломатичних втрат.

Сучасне розуміння французької дипломатії міцно пов'язане з концепцією «м'якої сили» (англ. «soft power») у здійсненні зовнішньополітичної діяльності. Автором концепції є американський політолог Дж. Най (молодший) (Nye, 2005). Поняття «soft power» демонструє здатність держави домагатися своїх цілей шляхом привабливості власної культури та суспільно-політичних цінностей. Введене до наукового обігу, воно перетворилось на один з базових концептів сучасної теорії міжнародних відносин. Кулінарія, мода, мистецтва, спорт, туризм — усе це стало елементами французької «soft power», елегантного тандему мистецтва і політики.

Згідно з дослідженням незалежного аналітичного центру Університету Лоуї «Global Diplomacy Index. 2019 country ranking» на сьогодні дипломатична мережа Франції найбільша, третя у світі. Досвід Франції демонструє беззаперечний і наочний факт — *прогресивна культурна політика може слугувати ефективним інструментом захисту національної ідентичності, ефективно протидіяти зовнішній культурній експансії за умов міцної державної підтримки.*

Французькі монархи завжди намагались для вагомості впливу влади на суспільство оточити себе митцями. Першим покровителем мистецтв, що вступив в боротьбу проти засилля латини був Франсуа I (Франциск, що правив у 1515–1547), який і заснував в 1530 році Королівську колегію лекторів, яка стала згодом головним Інститутом французької культури «*Collège de France*» (на сьогодні це найпрестижніший вищий навчальний заклад Франції з мистецьких дисциплін, в якому навчання безкоштовне — ремарка автора), неї працював за запрошенням короля Леонардо да Вінчі, а великий гуманіст Робер Етьєн (1503–1559), видав Латино-галльський словник, де *вперше* використав словосполучення «культивувати розум (свідомість)», і слово «культура» увійшло в обіг у Франції, пізніше в Німеччині. Вже 1539 року було введено розпорядження яке зобов'язувало використання французької в офіційних документах, з нововведенням пов'язували *становлення та згуртування нації*. На сьогодні Франція єдина країна де законодавчо охороняється французька мова, у сучасному світі вона займає п'яту позицію за поширеністю, нею розмовляють понад 300 мільйонів людей *на всіх без винятку континентах планети.*

Досвід Франції демонструє безперечний і очевидний факт: прогресивна культурна політика може слугувати ефективним інструментом захисту національної ідентичності та ефективної протидії зовнішній культурній експансії за умови потужної державної підтримки. Саме тому вивчення досвіду культурної дипломатії Франції є актуальною темою для українського суспільства, яке працює над створенням умов для формування позитивного іміджу України як європейської, демократичної та конкурентоспроможної держави.

Аналіз досліджень і публікацій засвідчує наявність стійкого наукового інтересу до різноманітних аспектів проблематики цього історичного періоду та всебічного розвитку дипломатії Франції. Проблемам осмислення поняття «культурна дипломатія», історії походження дефініції, вивченню теорії і практики використання присвячені

роботи (Г. Беррідж, А. Джеймс, А. Ендерс, М. Каммінгс, В. Хубінгер та інші). Французькі науковці (С. Клодель, А. Фор) дослідили роль культурної дипломатії у вирішенні сучасних викликів, таких як обмін культурними ідеями та цінностями для сприяння взаєморозумінню та зміцненню міжнародних відносин, що відіграє вирішальну роль у налагодженні зв'язків між народами. У зв'язку з необхідністю інституалізації і розширення міжнародного впливу культурної дипломатії України, підвищена увага до цієї теми сучасних вітчизняних науковців, які провели дослідження культурної дипломатії Франції на міжнародній арені, механізмів утримання нею провідних позицій, з метою збереження універсальних цінностей Людини й демократії. Роботи містять аналіз сильних і слабких сторін, та сучасних напрямків діяльності культурної дипломатії Франції. Українські науковці (М.А. Авдєєв, М. І. Беженар, О.В. Левченко) дослідили особливості та актуальні аспекти політики «м'якої сили» Франції. Шляхи розвитку публічної дипломатії Франції висвітлили (С.І. Белей О. І. Опанасюк, В. Руднева), інструменти публічної дипломатії, що формують імідж держави, особливості її реалізації тощо. Науковці Н.Ф. Сербіна та О.П. Кучмій розглянули ефективність культурної дипломатії держави, формування власного привабливого іміджу країни та закріплення міжнародного авторитету держави.

Мета дослідження – проаналізувати генезу початкової моделі «культурної дипломатії» Франції XVII століття, висвітлити витoki багатовікових традицій та перших кроків інституалізації на шляху обміну культурними цінностями та практиками для налагодження відносин між народами, окреслити вплив політики часів правління Людовіка XIV на культуру європейської спільноти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Культура завжди була потужним інструментом міжнародних відносин, з нею пов'язано виникнення окремої форми дипломатичної діяльності – культурної дипломатії. Ще в античні часи та середньовіччя міжкультурне співробітництво почало активно впливати на міжнародні відносини, але дефініція «культурна дипломатія» викристалізувалося в другій половині XX ст., як стверджує Oxford English Dictionary (OED) датується 1950-ми, тому застосувати її повною мірою до періоду який відноситься до XVII століття було б, з нашого боку, абсолютно некоректно. Але родоначальницею сучасної європейської дипломатії є Франція. Науковий труд Ф. Кольє («Про методи ведення переговорів», 1716) заклав фундамент дипломатії як науки, що поєднує внутрішню і зовнішню політику держави, яка має значний вплив на міжнародної арені і сьогодні [1]. На засіданні ЮНЕСКО (1967) з питань культурної політики французький міністр культури запропонував взяти за основу культурної політики ЮНЕСКО європейські культурні цінності, і вони були прийняті усіма членами ООН.

Крім того, «на позначення одного й того ж поняття залежно від країни використовують різні терміни. У Франції дефініція «diplomatie culturelle» (культурна дипломатія), існує поруч з іншими термінами: «action culturelle exterieure» (зовнішня культурна діяльність), «politique culturelle exterieure» (зовнішня культурна політика), «politique culturelle internationale» (міжнародна культурна політика). Промоцією національної культури Франції почали цілеспрямовано займатися перші організації, що з'явилися у Франції наприкінці ІХХ ст. (наприклад, асоціація Alliance Française, 1883). Саме тому, щоби не створювати термінологічної плутанини, ми будемо розглядати *першу модель* «культурної дипломатії» Франції часів правління Людовіка XIV як об'єкт досягнення цілей зовнішньої та внутрішньої політики держави та здійснення міжкультурного діалогу на шляху соціокультурного розвитку не тільки держави, а і європейського суспільства.

У часи правління Людовіка XIV було закладено підвалини успіху «культурної дипломатії» Франції. Ідея політичної зацікавленості влади в царині розвитку науки,

мистецтв, творчості загалом, визначила головні напрямки розвитку культурної політики держави. Мистецтво було оголошено державною справою «культура і дипломатія Франції завжди були тісно пов'язані» (Rubimand Barbalho, 2007, p.11). Ще у XV – початку XVI століття стрімке поширення міжнародних зв'язків призвело до організації системи постійних дипломатичних представництв, було покладено початок процесу інституціоналізації зовнішньої політики Франції та європейської зовнішньої політики в цілому. Одним з фаворитів і фундаторів цього процесу є Франція (іншими Італія та Іспанія), її модель дипломатії слугувала взірцем для ефективного впровадження дипломатичного інструментарію держав Європи досліджуваного періоду, саме тому ця тема залишається актуальною.

Першим вагомим кроком «культурної дипломатії» Франції вважають договір 1535 р. короля Франсуа I (Франциска) з султаном Сулейманом Кануні (осман. سلطانسلیمان, «Законодавець», або «Справедливий»). Відповідно договору султан виконував обов'язок захищати християн, таким чином договір відкрив дорогу французької мові і культурі на Близькій Схід. В цей же час французькі місіонери і релігійні конгрегації розповсюджували не тільки свої ідеї а і мову, як на Близькому Сході, так і в Африці, Північній і Латинській Америці.

«Король-сонце» Людовік XIV (1643–1715) оточив свій двір науковцями, літераторами, артистами, художниками і музикантами. Французький двір був основним офіційним місцем духовного життя нації. Ще за правління кардинала і першого міністра Мазаріні послами в інші країни призначали відомих гуманістів і літераторів, які мусили, за наказом, шукати зв'язки з культурною елітою, використовувати навички ведення інтелектуальних бесід для презентації французьких духовних цінностей.

Дуже швидко французька стала офіційною мовою європейських дворів, а Франція отримала статус законодавиці куртуазних дипломатичних правил та звичаїв. Придворний «етикет» сформувався до XVIII ст., з введенням карток з переліком обов'язкових для придворних правил поведінки – ще один елемент просвітництва «культурної дипломатії» за часів Людовіка XIV. І хоча подібні правила частково існували ще в Стародавньому Єгипті, Античній Греції, тим не менш, термін по праву належить Франції. Фонетична схожість до «етики» (від грец. ηθική), немає нічого спільного, це лише згадка про картки (фр. *étiquette*, «етикетка», «ярлик»). Саме тоді були створені правила поведінки не тільки при дворі, а і у суспільстві: особливості спілкування, куртуазність рухів (ввічлива манера рухів, що характеризується грацією, плавністю та обдуманістю дій), галантність проявів статусу і поваги міжособистісних і між статевих стосунків, уважне ставлення до оточуючих. Вже тоді все французьке було модним, з Францією асоціювалися престижність, шляхетність, особлива філософія, чуттєвість до краси природи, тонкощі смаку, прагнення до заглиблення у мистецтва тощо – вишуканий, але суворий етикет.

Дітей навчають етикету з раннього віку: це шлях до розуміння оточуючих, встановлення гарних стосунків, швидкого кар'єрного зросту: читання, письмо, математика, історія, релігія, риторика, знання іноземних мов, а також фехтування, верхова їзда, танці та інші дворянські навички. Діти з заможних родин виховувалися при дворі, вивчали етикет, політику та мистецтва, але головний акцент на релігію і розуміння моральних цінностей.

Державна ідеологія була дуже впливова, найважливіша особливість полягала в тому, що саме у Франції другої половини XVII сторіччя вже склалися поняття «художнього стилю». Стиль став усвідомлюватися найважливішою категорією мистецтва, естетики, став нормою життя, придворного етикету. Прагнення до стилю, французької «великої манери» (фр. «*Grand maniere*», або «*Le style Louis Quatorze*») стрімко поширювалася по Європі, долаючи дипломатичні та державні бар'єри: «

культурна дипломатія – є засобом, що має свободу вираження, яку інші дипломатичні інструменти не можуть використовувати не ризикуючи» (Claudel, Fohr, and Tadié, n.d.). Сила мистецтва виявилася міцнішою за зброю і перед нею капітулювали Берлін, Відень, і навіть Лондон. З усвідомленням стилю приходить естетизація окремих формальних елементів, виховання смаку, «почуття деталі». Ця особливість стала *французькою традицією*, що виховувала особливе «почуття форми», пластичну культуру, тонкість мислення, властивий саме французькій мистецькій школі.

Особливий «королівський стиль» – «Стиль Людовіка XIV» заклав основи *інтернаціональної європейської придворної культури*, забезпечив стрімке розповсюдження ідей Класицизму і художнього стилю Неокласицизму (другої половини XVIII – початку XIX ст.) у більшості європейських країн. Ще у 1648 р. в Парижі заснована Королівська Академія живопису і скульптури, і для посилення французького впливу у 1666 р. в Римі створена Французька Академія живопису, у 1671 р. в Парижі організована Королівська Академія архітектури. Зусиллями придворної аристократії, Академії і католицької церкви в столиці створено осередок у якому митці презентували світу грандіозні шедеври: архітектурні ансамблі, палаци і парки, скульптурні ансамблі, вперше введені офіційні посади «архітектор короля» і «перший архітектор короля». Створено королівські Академії музики і танцю, письма і літератури, які, з одного боку, виховували молоді таланти. Були і негативні наслідки – насаджування своїх єдиних критеріїв і норм творчості, там де є творчість, ніколи не може бути однозначності рішень. Мода на французькі мистецтва, вплинула на побут вищих шарів європейського суспільства, на манери, стиль одягу, різні форми «задоволень», що були закладені, безсумнівно, часом «Короля-Сонця».

Людовік XIV започаткував *перші культурні обміни Франції з іншими країнами*. Надзвичайна популярність театру і літератури створила умови для розповсюдження французьких творів у численних журналах, кружках і школах за кордоном (французькі школи в Голландії, мистецьке відділення «*Collège de France*» в Берліні, 1689 р.). Письменники і драматурги прагнуть до чистоти і математичної точності будови французької мови, як взагалі до *форми в мистецтвах*, стиль Ларошфуко стає еталоном з його живістю, точністю і вишуканістю. Зовнішня політика взяла на озброєння досягнення гуманістів-літераторів, їх призначали послами в інші країни, з наказом шукати зв'язки з культурною елітою, використовуючи навички ведення інтелектуальних бесід, для впливової презентації французьких духовних цінностей. На відміну від політики і економіки, культурна дипломатія має широку цільову аудиторію без кордонів.

Класицизм французької музики у творах композиторів Ж. Б. Люлі, Ф. Куперена, Ж. Ф. Рамо демонструють чіткість ритму, досконалість і ясність гармонічної мови, стрункість і пропорційність форми, це приваблює. Все придворне життя і дипломатичні заходи супроводжувалось музикою від церковних богослужінь, королівських обрядів до розважальних заходів з танцями і феєрверками. Королівська капела (фр. «*Chapelle Royale*») у Версалі сприяла формуванню музичної культури цілої епохи, мала значний вплив на розвиток європейської музичної культури. На гребні піднесення французької нації, яка в другій половині XVII століття стала наймогутнішою абсолютистською монархією Європи, викристалізувалися ідеологія і форми європейського академізму. Класицизм стає мистецтвом героїчної громадянськості. Прекрасне виступає в ньому як чітке, розумне, логічне, без суперечностей, притаманних реальному життю. Ідеалізовані абстрактні образи зображували облагороджену реальність, базуючись на позачасовій красі творів античності. Класичні канони та жорстка ієрархія високих (трагедія, епічна драма, ода) та низьких (комедія, сатира, байка, жанрова побутова картина) жанрів отримали

популярність європейського рівню. Архітектура, пластичні і образотворчі мистецтва, література, будь які культурні надбання мусять слугувати політичним і економічним цілям держави. Ідеологія і естетика, що поєднала елементи бароко і класицизму, отримала епітет «Le grand», а правління Людовіка IV «Le Grand Siècle» (укр. «Велике століття»), сприяло піднесенню Франції як культурного лідера Європи.

Сьогодні Франція має величезну розгалужену зарубіжну сітку культурних інституцій у світі (Pajtinka, 2015). Зрозуміло, вагомий вплив на практику культурної дипломатії мають лише цілі сталого розвитку. Як і раніше, в часи «Le Grand Siècle» правління Людовіка IV, міцним фундаментом залишаються державне фінансування і адміністрування з підтримкою державної зовнішньої політики. Уряд Франції розглядає культурні контакти як фактор, який дозволяє впливати на зовнішню і внутрішню політику інших країн, а культурні продукти як засоби ефективної діяльності держави на шляху зміцнення і забезпечення політичних і економічних цілей держави.

Висновки. Державна політика Людовіка XIV вперше використала культуру і мистецтво як об'єкт і засіб для досягнення утвердження абсолютизму, цілей зовнішньої політики держави: сприяла створенню привабливого іміджу, популяризації мови як засобу міжнародного спілкування та надмічної броні; моди і культури як сили, що відкриває кордони без жодного бою; сформувала європейську форму етикету, що є невід'ємною частиною європейської культури, створила умови для розквіту науки і мистецтва. Ідеологія і естетика, що поєднала елементи бароко і класицизму, отримала епітет «Le grand», правління Людовіка IV «Le Grand Siècle» (укр. «Велике століття»), сприяла піднесенню Франції як культурного лідера Європи. Історичний досвід «культурної дипломатії» Франції досліджуваного періоду, полягає у ефективному розв'язанні складних завдань на шляху збереження та зміцнення впливового, провідного характеру на міжнародній арені не лише як могутньої держави, а як осередка науки та мистецтва, що позитивно позначилось на політичній діяльності держави. Франція перша країна, яка змогла зберегти спадкоємність у зовнішній і культурній політиці.

Бібліографічний список

- Callier, F., 1716. *De la maniere de negocier avec les souverains*. Livre provenant des collections de la Bibliothèque nationale de France. Available at: <https://archive.org/details/bub_gb_xDh9U2SGjnQC/page/n67/mode/2up> (Accessed: 20 July 2025).
- Claudel, S., Fohr, A., and Tadié, A. (n.d.) *La diplomatie culturelle face aux défis contemporains*. Available at: <https://tnova.fr/site/assets/files/10802/27032017_-la_diplomatie_culturelle_face_aux_d_fis_contemporains.pdf?10xfi> (Accessed: 15 July 2025).
- Djian, J.-M., 2005. *La politique culturelle: la fin d'un mythe*. Paris: Gallimard.
- Nye, J.S., 2005. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.
- Pajtinka, E., 2015. Cultural diplomacy and organizational and institutional models in selected states. *Journal of International Relations*, (2), pp. 111–122.
- Roche, F. and Pigniau, B., 1995. *Histoires de diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paris: La Documentation française.
- Rubim, A. and Barbalho, A., 2007. *Políticas culturais no Brasil: trajetória e contemporaneidade*. Available at: <https://repositorio.ufba.br/bitstream/ri/7661/1/Políticas_artigo2.pdf> (Accessed: n.d.).

References

- Callier, F., 1716. *De la maniere de negocier avec les souverains*. Livre provenant des collections de la Bibliothèque nationale de France. Available at: <https://archive.org/details/bub_gb_xDh9U2SGjnQC/page/n67/mode/2up> (Accessed: 20 July 2025). [in French].
- Claudel, S., Fohr, A., and Tadié, A. (n.d.) *La diplomatie culturelle face aux défis contemporains*. Available at: <https://tnova.fr/site/assets/files/10802/27032017_-_la_diplomatie_culturelle_face_aux_d_fis_contemporains.pdf?10xfi> (Accessed: 15 July 2025). [in French].
- Djian, J.-M., 2005. *La politique culturelle: la fin d'un mythe*. Paris: Gallimard. [in French].
- Nye, J.S., 2005. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs. [in English].
- Pajtinka, E., 2015. Cultural diplomacy and organizational and institutional models in selected states. *Journal of International Relations*, (2), pp. 111–122.
- Roche, F. and Pigniau, B., 1995. *Histoires de diplomatie culturelle des origines à 1995*. Paris: La Documentation française. [in French].
- Rubim, A. and Barbalho, A., 2007. *Políticas culturais no Brasil: trajetória e contemporaneidade*. Available at: <https://repositorio.ufba.br/bitstream/ri/7661/1/Políticas_artigo2.pdf> (Accessed: n.d.). [in Portuguese].

Стаття надійшла до редакції: 06.12.2025 р.

I. Vezhnevets

THE MODEL OF «CULTURAL DIPLOMACY» IN FRANCE DURING THE REIGN OF LOUIS XIV

The article examines the initial model of «cultural diplomacy» in 17th-century France. Based on contemporary scientific sources, it highlights the origins of centuries-old traditions and the first steps toward institutionalization in the exchange of cultural values and practices for establishing international relations. The influence of the policies of Louis XIV (1643-1715) on the culture of the European community is outlined. It is concluded that Louis XIV's state policy was the first to use culture and art as an object and means to achieve the goals of the state's foreign policy, contributing to the creation of an attractive image, the popularization of language as a means of international communication and super-strong armor, fashion and culture as a force that opens borders without a fight, and formed a form of etiquette that is an integral part of European culture. The historical experience of France's "cultural diplomacy" model during the period under study consists in the effective solution of complex tasks in preserving and strengthening its influential, leading role in the international arena, not only as a powerful state, but also as a center of science and art, which had a positive impact on France's political activities.

The research methodology is based on a comprehensive approach that includes comparative analysis to highlight the specifics of the French diplomatic model of the 17th century, structural-semantic analysis to study the formation of cultural tradition based on the preservation of identity, and historical-genetic analysis to trace the genesis of French culture.

Scientific Novelty the system of cultural and informational activities of French diplomacy during the reign of Louis XIV in the interests of the state at the regional and international levels. The institutional development of foreign relations bodies, which were considered part of the political culture of society, was one of the influential means of

protecting the interests of the state in the system of international relations. The stages of development of the initial model of «cultural diplomacy» in 17th-century France are examined, as well as its influence on various aspects of culture in both French society and the European space during the period under study.

Practical Significance. *France's experience demonstrates an indisputable and obvious fact: progressive cultural policy can serve as an effective tool for protecting national identity and effectively counteracting external cultural expansion with strong state support. That is why studying the experience of France's cultural diplomacy is a relevant topic for Ukrainian society as it works to create the conditions for a positive image of Ukraine as a European, democratic, and competitive state.*

Keywords: *the first model of «cultural diplomacy» of France, foreign cultural policy, institutionalization, propaganda, cultural relations, diplomacy of the time of Louis XIV.*